

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 14 februari 1921 kl. 6 e. m.

*Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner
om förhöjning av tullsatserna för vissa varuslag.*

Närvarande: herrar Röing, friherre Fleming, Antonsson, Wijk*), Wohlin, Gustaf Nilsson*), Anders Örne, Ahlmans Olof Olsson, Eriksson i Grängesberg, Jonsson i Hökhult*), Månsson i Hagström, Olsson i Kullenbergestorp, Bärge*), Olsson i Ramsta, Lithander*), Johansson i Kullersta, P. Albert Bergström, Rune, friherre Barnekow och Winkler*).

*) Icke närvarande vid justeringen av betänkandet.

Förslag om förhöjning av ett betydande antal industritullar har fram- *Motionerna.*
stälts dels av herr *Vennersten m. fl.* i en i första kammaren väckt motion,
nr 119, och dels av herr *Lindman m. fl.* i en i andra kammaren väckt
motion, nr 181.

I de båda motionerna, vilka i såväl motivering som hemställan äro med
mindre avvikelser likalydande, har beträffande läget inom vissa industrier
lämnats en del uppgifter, vilka motionärerna ansett vittna om, att en bety-
dande nedgång inträtt i den industriella produktionen i vårt land samt att
man inom ett flertal industrier nödgades att inom den närmaste framtiden
göra ytterligare driftinskränkningar.

Vidare hava motionärerna uttalat, att, då under nuvarande produktions-
förhållanden våra huvudsakligen efter viktsystemet utgående tullar förlorat
sin effektivitet, det låge närmast till hands att i ökat tullskydd söka det till-
fälliga medel, som kunde hålla stora delar av näringslivet i gång och bereda
det möjlighet att med någon utsikt till framgång på den inhemska mark-
naden tävla med utlandets produkter.

Också hade, anförda motionärerna vidare, olika industriföretag gruppvis eller vart för sig hos Kungl. Maj:t gjort framställningar om tullsatsernas provisoriska justering till vad det förändrade läget kunde kräva, och, enligt vad som förljudits, hade riksdagen att från Kungl. Maj:t motse förslag till vissa åtgärder, som i särskilda fall kunde visa sig erforderliga för uppehållet av det nationella näringslivet. Därefter har i motionerna anförts följande:

»Därför är, enligt vårt förmenande, bl. a. en förbättring av tullskyddet behöflig. Vad vi åsyfta är, såsom redan av det föregående framgått, en provisorisk reglering av de efter vikt utgående tullsatserna för sådana varugrupper, som därav kunna vara i behov. Det har givetvis ej varit oss möjligt att härutinnan åstadkomma en närmare utredning. Med stöd av de framställningar, som redan ingivits till Kungl. Maj:t eller tull- och traktat-kommittén, torde emellertid kunna vinnas god vägledning. I det följande vilja vi peka på de varuslag, som särskilt synas oss värda beaktande, därvid vi dock framhålla, att den genom Kungl. Maj:t verkställda utredningen och av vederbörande riksdagsutskott blivande närmare granskning kunna komma att visa behöfligheten av skyddets utsträckande även till andra varuslag.»

Vidare har i motionerna införts följande förteckning över varuslag, för vilka ökat tullskydd blivit av intresserade industrier begärt.

Tulltaxerubriker	Varuslag
35	Cement.
79 a	Gryn av havre.
139	Margarin.
148, 153—154	Kex, cacao och choklad.
199—208, 214—215, 217—221, 226—229	Hudar och skinn, beredda, samt tekniska lädervaror, reseffekter, ävensom pälsvaror.
252, 258—260, 262, 270—273, 276, 242, 248—249	Möbler m. fl. trävaror.
309—314	Finpapper, ljuskopie- och fotografiskt papper.
366—371, 411, 468, 533—535, 544—545, 558—560, 471, 542, 415—416	Band, snören samt hängslen m. m.
373, 412—413, 536—539	Trikåvaror.
377—388, 393—408	Garn och vävnader av ull samt filt.
421—424, 426—427, 429—430, 432—444	Garn av lin, hampa och jute samt tågvirke.

Tulltaxerubrikor	Varuslag
414, 446—448, 451—466, 469—470, 277—278	Vävnader av lin, hampa och jute samt kokosmattor.
477—493, 499—531, 548	Garn och vävnader av bomull, vadd samt impregnade vävnader.
570—571, 576—577, 583—604	Sömnadsarbeten.
617—620, 622—623	Hattar.
611—612	Paraplyer.
649—652, 656, 662	Tegel.
667—668, 673—676	Porslinsvaror.
682—688, 679—681, 691—699, 702—705	Glas och glasvaror.
709, 712—720, 722, 726—736, 742b—766, 770, 776—788, 793—806, 810, 853, 885—896	Järn, samt järn- och stålmanufaktur.
898—911, 923—924, 927—931, 934—938, 941—945, 948, 953, 961—962, 969—975, 1304—1307	Metallmanufaktur.
979—991, 993—1001, 1003—1016, 1019—1028, 1035—1046, 1054—1059, 1267—1269	Maskiner och apparater, ej elektriska.
1060—1071, 1073—1086	Elektriska maskiner och apparater.
1090—1091, 1092—1093, 1095—1096	Velocipeder, motorcyklar, järnvägs- och spårvagnar.
1117—1119, 1203, 1249—1250	Fernissor och oljefärger samt lim och gelatin.
1122—1123, 1125—1125½	Tvål- och tvättmedel.
1170, 1228—1229	Kalciumkarbid, karbidkväve och superfosfat.
1270—1271	Pianon och flyglar.»

Under åberopande av den motivering, för vilken utskottet nu i väsentliga delar redogjort, hava motionärerna hemställt,

i den inom första kammaren väckta motionen, »att riksdagen ville för ovan uppräknade och eventuellt andra varuslag besluta sådana tullförhöjningar, som med hänsyn till föreliggande omständigheter kunna befinnas nödiga eller nyttiga, ävensom att riksdagen ville för sin del besluta, att ifrågavarande tullförhöjningar skola tillämpas redan under innevarande år från den tidpunkt Kungl. Maj:t bestämmer»,

samt i motionen i andra kammaren, »att, i den mån gällande handelsavtal med främmande stater därför icke lägga hinder i vägen, riksdagen ville för ovan uppräknade och eventuellt andra varuslag besluta sådana tullförhöjningar, som med hänsyn till föreliggande omständigheter kunna befinnas nödiga eller nyttiga, ävensom att riksdagen ville för sin del besluta, att

ifrågavarande tullförhöjningar skola tillämpas redan under innevarande år från den tidpunkt Kungl. Maj:t bestämmer».

Utskottet. I en vid 1920 års riksdag väckt motion, nr 113 i Andra kammaren, hemställdes herr Lithander m. fl., »att riksdagen måtte besluta ingå till Kungl. Maj:t med hemställan, att snabba åtgärder måtte vidtagas för en provisorisk förhöjning av nu gällande tullsatsen i erforderlig utsträckning».

*Motion II:113
år 1920.*

Av motiveringen till sistnämnda yrkande framgick, att motionärerna huvudsakligen haft i sikte industriens behov av effektivt tullskydd. I sådant hänseende uttalade motionärerna, att det tullskydd, som vid tiden för tullsatsernas fastställande varit nog så effektivt för den svenska industrien, i samband med den allmänna prisnivåns höjning blivit fullständigt illusoriskt. För att styrka detta påstående anförde motionärerna för åtskilliga varuslag en sammanställning, utvisande marknadspriser 1913 och 1919 samt tullsats och tullens procentuella förhållande till varuvärdet för vardera av nämnda år.

I betänkande nr 11, angående vissa delar av tullbevillningen, anförde 1920 års bevillningsutskott i fråga om sistnämnda motion, efter att hava omnämnt den i tull- och traktatkommittén pågående utredningen av de inhemska industriernas behov av tullskydd, bland annat, följande:

»För övrigt finner utskottet den bevisning, motionärerna anført, icke vara hållbar. Om en efter vikt fastställd skyddstull genom varans ökade marknadsvärde kommer att motsvara en betydligt lägre procent av varuvärdet än den ursprungliga, så är därmed icke givet, att tullens skyddsvärde blivit mindre. Klart torde nämligen vara, att ett tullskydd, för så vitt det är rätt avvägt, icke bestämts efter varans värde utan i förhållande till de merkostnader, den inhemska tillverkningen har att bära i jämförelse med konkurrerande utländsk produktion. Endast i det fall att dessa merkostnader ökats i samma grad som penningvärdet fallit, blir därför det minskade penningvärdet ett uttryck för industriens behov av ökat tullskydd.»

Bevillningsutskottets ovannämnda betänkande blev i berörda delar av riksdagens båda kamrar godkänt.

*Framställningar från
industrien.*

Sedan hösten 1920 hava till finans- och handelsdepartementen samt kommerskollegium inkommit ett stort antal framställningar från fabrikantföreningar och industriidkare om vidtagande av åtgärder från det allmännas sida till skydd för den svenska industrien mot utländsk konkurrens.

Kommerskollegium.

Nämnda framställningar remitterades, allteftersom de inkommo, till kommerskollegium, som i anledning av desamma den 10 december 1920 av-

gav underdånigt utlåtande. Efter en redogörelse för vissa av kollegium inhämtade yttranden i ämnet och efter att hava angivit sin ställning till »frågorna om importförbud och provisoriska tullförhöjningar samt förslag till riktlinjer för utredning om sådana tullförhöjningar m. m.», hemställde kollegium i nämnda utlåtande, »dels att de gjorda framställningarna om importförbud å vissa nödvändighetsvaror ej för närvarande måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd, dels att framställningarna om allmän förhöjning av industritullarna ej måtte vinna bifall, dels ock att Kungl. Maj:t ville låta verkställa skyndsamt utredning i vad mån — med hänsyn till särskilda industriers ställning i konkurrens med utlandet och med fäst avseende jämväl på sådana industriers betydelse för landet — provisoriska tullförhöjningar kunde anses erforderliga samt för 1921 års riksdag framlägga de förslag, vartill denna utredning kunde föranleda».

I ett offentliggjort uttalande till statsrådsprotokollet den 19 november 1920 anmälde chefen för finansdepartementet, efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet, att till bedömande föreläge ett betydande antal frågor av stor statsfinansiell och allmänt ekonomisk räckvidd, delvis sammanhängande med de utomordentliga förhållanden inom näringslivet samt på penning- och valutamarknaderna, som efter världskriget uppstått. Härutinnan erinrade föredragande departementschefen, bland annat, om det komplex av svårlösta frågor, som i anledning av från skilda håll gjorda framställningar om tulltaxeändringar och andra former för importreglering trängde till avgörande inom den närmaste framtiden.

Ekonomiska rådet.

Härefter anförde chefen för finansdepartementet: »För ärendenas bedömande har man självfallet i första hand att lita till den sakkännedom, som är samlad inom statsförvaltningen och som under normala förhållanden får anses tillfredsställande. Emellertid synes det mig, som om det i närvarande läge skulle vara av stort värde för regeringen att äga snabb och omedelbar tillgång jämväl till den sakkunskap på det ekonomiska livets olika områden, som är tillfinnandes utom statsförvaltningen. De föreliggande spörsmålen skulle givetvis härigenom erhålla en mera allsidig belysning än som eljest vore möjlig. Då det är ytterst angeläget, att tidsutdräkt i ärendenas behandling i möjligaste mån undvikas, synes behovet av förstärkt sakkunskap bäst kunna tillgodoses genom tillskapande av ett särskilt för nuvarande säregna förhållanden avsett organ i form av ett råd av mera tillfällig art, som förslagsvis torde kunna benämnas ekonomiska rådet.

Rådet, vilket synes böra hava en uteslutande rådgivande karaktär, torde böra erhålla till uppgift att *dels* stå till chefens för finansdepartementet eller

annan ledamots av statsrådet förfogande för muntlig rådpläging i ekonomiska frågor av vare sig statsfinansiell eller annan art, som till rådet hänskjutas, *dels ock* på anmodan avgiva skriftliga utlåtanden i sådana frågor. Givetvis bör det stå ledamot av statsrådet fritt att, i händelse han så önskar, jämväl hänvända sig till enskild eller enskilda ledamöter av rådet.»

På de skäl, som av departementschefen sålunda och i övrigt anförts, inrättades enligt Kungl. Maj:ts beslut den 19 november 1920 ett särskilt råd benämnt ekonomiska rådet, med den uppgift som av departementschefen angivits; och förordnade Kungl. Maj:t till ledamöter av ekonomiska rådet direktören K. J. Beskow, professorn G. Cassel, ordföranden hos fullmäktige i riksgäldskontoret, vice häradshövdingen E. Kinander, ledamoten av riksdagen första kammare, riksgäldsfullmäktigen S. H. Kvarnzelius, förste deputeraden i riksbanken, bankdirektören V. L. Moll, vice ordföranden i Malmöhus läns hushållningssällskap friherre M. Ramel, generalkonsuln J. E. Sachs, ledamoten av riksdagens första kammare, universitetskanslern C. Swartz, ledamoten av riksdagens andra kammare F. V. Thorsson och vice häradshövdingen M. Wallenberg.

Jämlikt nådigt bemyndigande kallade sedermera chefen för finansdepartementet den 10 december 1920 ledamoten av riksdagens andra kammare, grosshandlaren Erik Röing samt ledamoten av första kammaren, direktören A. Vennersten att vara ledamöter av ekonomiska rådet vid behandling av frågor, som rörde ifrågasatt förstärkt skydd i form av importförbud och importtullar för olika näringsgrenar gentemot konkurrensen från utlandet. Sedan därefter universitetskanslern Swartz anhållit om entledigande från sitt uppdrag att vara ledamot av ekonomiska rådet, förordnade departementschefen direktören Vennersten att i stället vara ledamot av rådet.

Ekonomiska rådet sattes i tillfälle att yttra sig rörande ifrågasatt införande av provisoriska importförbud och tullförhöjningar, och angav rådet sin ställning till frågorna i ett den 18 december 1920 dagtecknat utlåtande, däri rådet, i anslutning till vad kommerskollegium i ovan omförmälda utlåtande anfört, gjorde följande uttalande:

»Rådet avstyrker införandet av importförbud, ävensom en generell tullförhöjning. Rådet tillstyrker däremot att en skyndsamt utredning verkställs, om och i vilken utsträckning det möjligen kan vara lämpligt att genom provisoriska tullar åstadkomma ett visst skydd för industrigrenar, som genom nu rådande internationella konkurrensförhållanden och särskilt på grund av en stark undervärdering av den främmande valutan i förhållande till dess inre köpkraft råkat i ett även ur det allmännas synpunkt betänkligt nödläge.

Vid denna utredning böra följande synpunkter särskilt beaktas:

- 1) att extra tullskydd bör ifrågakomma endast för sådan industri, som det ur ekonomisk synpunkt är för landet önskligt att upprätthålla;
- 2) att man vid bedömandet av nödlidande industris produktionskostnader endast räknar med sådana kostnader, som bestå även vid den strängaste sparsamhet i förvaltningen och den mest rationella organisation av produktionen;
- 3) att extra tullskydd ej heller beredes för att uppehålla arbetslönerna på en nivå, som icke är ekonomiskt möjlig utan en försämring av den svenska kronans värde; och att med hänsyn härtill särskilt undersökes, i vilken mån arbetslönernas stegring bidragit att minska nödlidande industrigrens konkurrenskraft;
- 4) att vid bedömandet av kostnaderna för beredande av ett extra tullskydd hänsyn toges till de kostnader, som en till följd av bristande tullskydd uppkommen arbetslöshet skulle förorsaka;
- 5) att det extra tullskyddets inverkan på bärigheten av de inhemska näringar, som kunna följa efter i produktionskedjan, undersökes (t. ex. vilken verkan ett extra tullskydd för järnindustrien kan komma att få för verkstadsindustrien eller för jordbruket); samt
- 6) att arbetskraftens naturliga och önskvärda övergång till jordbruket och det husliga arbetet icke direkt försvåras genom beredande av det ifrågasatta extra tullskyddet.»

Enligt vad utskottet inhämtat anmälde herrar Kvarnzelius och Thorsson en från majoritetens mening avvikande åsikt.

Herr Kvarnzelius ansåg, att punkt 3 icke bort ingå i rådets yttrande.

Herr Thorsson avgav följande reservation:

»Då jag anser förhållandena inom det internationella varuutbytet vara, bl. a. med hänsyn till valutaspörsmålet, så osäkra och föränderliga och ett avvägande av nya och höjda tullsats för vissa varuslag kommer att medföra alldeles oberäknliga resultat, har jag icke kunnat biträda det uttalande, som beslutats av ekonomiska rådet, vars uppfattning om olämpligheten av en generell tullförhöjning jag delar. Inom rådet har jag förordat undersökning om ett tillfälligt vidtagande av importreglering i den utsträckning och i de former, som kunna befinnas oundgängliga för att i hela samhällets intresse reglera vårt varuutbyte med främmande länder.»

Med anledning av vad sålunda förekommit hava inom handelsdepartementet igångsatts särskilda utredningar, beträffande vilka utskottet från sistnämnda departement inhämtat följande upplysningar.

Utredningarna åsyfta att i görligaste mån klarlägga de för landet betydelsefulla och av utländsk konkurrens kännbart drabbade industriernas närvarande läge och förutsättningar i konkurrenshänseende. För att biträda vid utredningsarbetet har tillkallats en rådgivande delegation, bestående av ledamöter av tull- och traktatkommittén, ekonomiska rådet och arbetslöshetskommittén.

Utredning i handelsdepartementet.

Medlemmar av nämnda delegation äro:

Från *tull- och traktatkommittén*: generaldirektören K. A. Fryxell, generaltulldirektören H. Themptander, ledamoten av riksdagens första kammare A. Örne, ledamoten av riksdagens första kammare, lantbrukaren J. Nilsson och bruksdisponenten K. Huldt; från *nämnda kommitté* ävensom från *ekonomiska rådet*: ledamoten av riksdagens andra kammare, grosshandlaren E. Röing och ledamoten av riksdagens första kammare, direktören A. Vennersten; från *ekonomiska rådet*: direktören K. J. Beskow, generalkonsuln J. E. Sachs och ledamoten av riksdagens första kammare, riksgäldsfullmäktigen S. H. Kvarnzelius; samt från *arbetslöshetskommittén* f. d. generaldirektören F. V. H. Pegelow.

Följande sammanfattning har meddelats av vad som särskilt är föremål för undersökning:

- 1) Produktionen och importen av viktigare varuslag åren närmast före och efter kriget.
- 2) Driftsinskränkningar och i samband därmed uppkommande arbetslöshet och dennas omfattning.
- 3) Arbetslönens höjd nu i jämförelse med tiden före kriget.
- 4) Viktigare råvarors och hjälpmaterialiers priser nu och före kriget.
- 5) Produktionskostnadsundersökningar rörande representativa varuslag.
- 6) Försäljningspriser å färdigfabrikat.
- 7) Olikhetera i råvarupriserna för svensk och utländsk industri.
- 8) Konkurrenten från utlandet.
- 9) Lagerbeståndet av råvaror och färdigfabrikat.
- 10) Industrigruppernas ekonomi.
- 11) Jämförelse mellan det förutvarande och nuvarande tullskyddet i relation till varuvärdet.»

Över dessa förhållanden ha uppgifter infordrats från producenter tillhörande de industrigrupper, vilka gjort anhållan om förstärkt tullskydd. Därförutom inkallas representanter för industrigrupper av större betydelse för att lämnas tillfälle att redogöra för situationen och för att lämna kompletterande upplysningar, som kunna vara av värde för utredningen och för bedömning av de rådande förhållandena. Utredningarna förväntas först om någon tid bliva slutförda.

Utskottets
yttrande.

De förslag, som innehållas i ovannämnda av herr Lithander m. fl. vid 1920 års riksdag väckta motion, ävensom de motioner, vilka nu äro föremål för utskottets yttrande, å ena sidan, samt å andra sidan de riktlinjer, vilka uppdragits av kommerskollegium och av ekonomiska rådet i deras ovan omnämnda utlåtanden, beteckna två i grundtanken skilda vägar att lösa den

fråga, som uppstått i och med de för svensk industri uppkomna svårigheterna i konkurrensen med utlandet. De först nämnda förslagen syfta till ökat tullskydd för samtliga de industrier, vilka därav kunna vara i behov, under det att de senare nämnda riktlinjerna avse, att undersökning måtte verkställas till utrönande, huruvida och i vilken utsträckning det kan vara lämpligt att genom provisoriska tullar åstadkomma ett visst skydd för några ur det allmännas synpunkt betydelsefulla industrier. Här är det sålunda fråga endast om vissa industrigrenar, vilkas fortsatta produktion under kristiden kan vara för landet synnerligen värdefull.

En allmän tullförhöjning av den omfattning, som i de föreliggande motionerna åsyftas, kan utskottet icke finna tillräddig. En sådan skulle nämligen, bland annat, i hög grad motverka det prisfall, som även i vårt land sedan någon tid gör sig gällande. Konsumenterna skulle således icke komma i åtnjutande av de prisnedsättningar, som redan ägt rum på världsmarknaden; och den minskning i produktionskostnaderna, som för närvarande kan förväntas, skulle förhindras eller försvåras, vilket skulle inverka i hög grad menligt på den inhemska industriens konkurrenskraft.

På sådana grunder anser utskottet, att utredningen i det ifrågavarande ämnet bör begränsas att avse endast sådana industrier, vilka äro för det allmänna av särskilt stor betydelse. Utskottet har sålunda icke kunnat biträda motionärernas förslag, vilket skulle förutsätta en fullständig omläggning av de inom handelsdepartementet pågående undersökningarna eller ock medföra, att jämsides med dessa föranställdes en särskild utredning av betydande omfattning.

Vid behandlingen inom utskottet av de föreliggande motionerna har yrkande framställts, att desamma måtte bordläggas för att upptagas till behandling först antingen i samband med proposition, som med stöd av de nyss omnämnda pågående utredningarna i ämnet möjligen kunde komma att av Kungl. Maj:t avgivas, eller ock sedan bevillningsutskottet erhållit kännedom om att proposition i ämnet icke vore att vid denna riksdag förvänta. Då utskottet haft att intaga ståndpunkt till den sålunda uppkomna frågan, har utskottet måst beakta, att, därest riksdagen kommer att stanna i en fråga utskottets förut angivna principiella ståndpunkt i frågan avvikande uppfattning, det lär bliva, på sätt ovan framhållits, nödvändigt att utföra vidlyftiga utredningar efter helt andra linjer än dem, som följas i den inom handelsdepartementet pågående undersökningen. Med hänsyn till den tid, sådana förnyade utredningar skulle kräva, har utskottet ansett riktigt att så skyndsamt som möjligt avgiva sitt betänkande i anledning av de föreliggande motionerna; och har utskottet följaktligen icke kunnat medgiva så långt

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 7 saml. 4 häft. (Nr 4.)

uppskov med ärendets avgörande inom utskottet som i nyssnämnda bordläggningssyrkande ifrågasatts.

Då utskottet sålunda går att avstyrka bifall till de föreliggande motionerna, är det utskottet angeläget att framhålla, att denna hemställan endast avser den principiella ståndpunkt, som, enligt vad ovan utvecklats, i motionerna intagits. Utskottet vill följaktligen icke i någon mån föregripa resultatet av den pågående utredningen i handelsdepartementet, utan förbehåller sig att framdeles få intaga ståndpunkt till de förslag, som kunna komma att av Kungl. Maj:t framläggas eller i anledning av en eventuell proposition i motionsväg väckas, ävensom att härutöver föreslå vad utskottet kan anse påkallat.

Under återopande av vad sålunda anförts och med betonande, att utskottets hemställan har den begränsade innebörd som nu angivits, får utskottet hemställa,

att de föreliggande motionerna, I:119 av herr Vennersten m. fl. och II:181 av herr Lindman m. fl. om förhöjning av tullsatserna för vissa varuslag, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 februari 1921.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Reservationer:

av herrar *friherre Fleming* och *Antonsson*, vilka anför:

»Såväl mot sättet för utskottets behandling av nu ifrågavarande motioner som mot det föreliggande utskottsbetänkandet anse vi det påkallat att rikta en bestämd gensaga. Då någon realbehandling av motionerna icke förekommit, måste vi härvid fullständigt bortse ifrån ett bedömande av huruvida och i hvad mån de framställda önskemålen må anses värda beaktande eller icke. Den som läst de likalydande motionerna (nr 119 i första kammaren

av herr Vennersten m. fl. samt nr 181 i andra kammaren av herr Lindman m. fl.), måste utan tvivel finna att motionernas syfte varit att bereda riksdagen tillfälle få del av samt fatta ståndpunkt i de frågor, angående vilka framställningar gjorts från olika industrigrenar och varom utredning pågår inom handelsdepartementet. Motionärerna säga själva att: »framställningen åsyftar att för riksdagen framföra industriens för varje dag växande bekymmer inför det läge, vari den nu är försatt, och dess behov att med det snaraste erhålla det förbättrade skydd, utan vilket den ser sig till sitt bestånd hotad genom den nu rådande krisen», och de hänvisa beträffande storleken av de erforderliga tullförhöjningarna dels till de av de ifrågavarande industrierna gjorda framställningar, dels ock »till de nu eller senare föreliggande utredningar i ämnet, som utgöra resultatet av de inom kungl. handelsdepartementet företagna undersökningar». Därjämte påpekas nödvändigheten av skyndsamt vidtagande av eventuella åtgärder.

Motionärerna hava sålunda icke med ett ord uttalat sig om några nya utredningar eller några särskilda linjer för sådana utredningar, utan de hava tvärtom begärt att deras förslag måtte behandlas just med stöd av det pågående utredningsarbetet. Detta oaktat påstår utskottet att motionärernas förslag »skulle förutsätta en fullständig omläggning av de inom handelsdepartementet pågående undersökningarna eller ock medföra att jämsides med dessa föranstaltades en särskild utredning av betydande omfattning».

Ett sådant påstående i uppenbar strid mot motionärernas framställning måste säkerligen betraktas såsom något av de märkligaste som i svenska riksdagen förekommit, och saken förbättras icke därav att uttalandet grundar sig icke blott på nu ifrågavarande motioner utan även på en motion från förra året varom nu alls icke är fråga.

Om sålunda motionärerna icke framfört några särskilda riktlinjer för utredningsarbetet, har däremot utskottsmajoriteten framfört en egen principiell ståndpunkt för att få denna godkänd av riksdagen, då i annat fall utredningar skulle bli behöfliga »efter helt andra linjer än dem, som följas i den inom handelsdepartementet pågående utredningen». Ett förtroendevotum på förhand från riksdagens sida till de personer som handhava den mycket omtalade utredningen skulle sålunda vara syftet med föreliggande betänkande, ett mål som synes oss väl långsökt då motionärerna aldrig uttalat något misstroende mot denna utredning.

Utskottets förfaringssätt att i nyssnämnda syfte och utan någon som helst *realbehandling* av motionerna nu framkomma med detta betänkande kan leda där! än att, om utskottets hemställan bifalles, riksdagen betager sig all möjlighet att ingå i prövning av ifrågavarande för vårt ekonomiska liv så

viktiga spörsmål. Utskottet har visserligen i slutet av sin motivering en vacer fras om att det förbehåller sig framtida handlingsfrihet, men denna är bunden till en eventuell kungl. proposition och i samband därmed väckta motioner, och utskottsmajoriteten synes, av sitt uttalande att döma, redan nu vara på det klara med att från dess sida intet vidare initiativ i hithörande frågor kommer att tagas. Nu lär emellertid ingen med visshet kunna veta om en sådan proposition kommer eller icke, och ett bifall till utskottets betänkande synes oss därför vara en från riksdagens sida synnerligen betänklig åtgärd. Att riksdagen på sådant sätt eventuellt skulle kunna komma att frånsäga sig möjligheten, för att icke säga rättigheten, att pröva de krav, som från industrien kunna ställas på statsmakterna för att bevara dess fortbestånd, synes oss vara fullständigt uteslutet. Ett sådant förfarande skulle vara den mest eklatanta inkompetensförklaring från riksdagens sida som gärna kan tänkas.»

Under sådana förhållanden och då de yrkanden, som i motionerna göras, förutsätta realbehandling inom utskottet och utan sådan icke kunna av riksdagen upptagas till prövning, återstår för riksdagen, om den vill bevara sin handlingsfrihet, icke annat än att till utskottet återremittera motionerna för att bli i vederbörlig ordning av utskottet behandlade.

av herrar *Wohlin*, *Ahlmans O. Olsson* och *Olsson* i Kullenbergstorp;

av herr *Lithander*, som ansett, att motionerna nr 119 av herr Vennersten m. fl. i första kammaren och nr 181 av herr Lindman m. fl. i andra kammaren icke bort nu upptagas till avgörande, innan en väntad kungl. proposition i frågan inkommit, utan att sagda motioner bort sakligt prövas i samband med en eventuell kungl. proposition i ämnet; samt

av herr *Winkler*, vilken ansett, att utskottet bort hemställa, att riksdagen ville besluta att provisoriskt, under ett år eller den kortare tid som kan bli en följd av riksdagens senare beslut med anledning av eventuell kungl. proposition om andra tullsatser, beroende av varje industris särskilda behov av skyddstull, förhöja tullen å de i motionerna uppräknade taxerubrikerna med 100 procent.